

Møde i Det Rådgivende Udvalg for SBD, 10.12.2020, kl. 13-15 (afviklet på Microsoft Teams)

Referat:

Deltagere:

- Annika Elm Pedersen, Hvidovre
- Daniel Ackey, København
- Eva Therese Ebert, Brøndby
- Gitte Jensen, VIA
- Hanne Hørnl Hansen, DBC (Mødeleder)
- Hanne Lydom Thomsen, DBC
- Henrik Secher Nielsen, Randers
- Jesper Munch Jespersen, KOMBIT
- Karin Knudsen, DBC
- Kent Gottschalk Hansen, Odense
- Line Jung Lindhard, DBC
- Marianne Buschmann, Aalborg
- Per Nonboe, DBC (Referent)
- Pernille Saul, KOMBIT
- Randi Bak Fischer-Nielsen, Vejle

1. Velkommen og godkendelse af referat fra SBD-udvalgsmødet den 2.11.2020

Referatet blev godkendt uden kommentarer.

2. Artikler i bøger (Hanne Hørnl Hansen)

Orientering om henvendelse herom og forespørgsel om behov, jf.

<https://profblog.bibliotek.dk/2020/06/15/er-der-behov-en-dybere-beskrivelse-af-artikler-i-boeger>

De relativt få profblogsvar viste at ønsket var, at artikler blev registreret med forfatter og titel som nu, men gerne på flere titler. Der blev nævnt artikler fra enkelte årgange af årbøger, men disse er allerede indekseret i dag i stort omfang i Dansk Artikelindeks. Svarene afslører dog ønsker om, at ikke alene samlingsværker, men også kapitler fra monografier får en indholdsciterende note. Dette ligger delvist på linje med ønsket om gengivelse af indholdsfortegnelser fra medlemmer af SBD-udvalget.

Kommentarerne fra udvalget var, at det er godt med flere data, men at det skal jo også betales (Randi). Der er umiddelbart ikke behov for indeksering som enkeltstående artikelposter, men gerne flere indholdsfortegnelser og noter (Gitte). Det kunne være gavnligt med flere artikler på bøger for gymnasieniveau og opefter, og specifikt på litteratur fra grupperne 50 og 60 (Marianne).

Hanne arbejder videre med området for at undersøge, om det er muligt mere præcist at definere behovet og muligt at efterkomme ønskerne. Der er dog allerede i noteprojektet taget initiativ til at formatere indholdsciterende noter i specifikke delfelter, således at titler vil kunne søges som titler og ophav vil kunne søges som ophav i ukontrolleret form i modsætning til nu, hvor der er alene kan søges bredt i hele noten, der er formateret samlet i delfelt a.

3. Billedbøger (Hanne Hørl Hansen)

Er der en aldersgrænse for, hvornår noget bør have opstillingssignaturen *bi* for billedbog? Selvom udgivelsen er ligeværdig mht. billeder og tekst, er det så altid sådan, at man ønsker opstillingssignaturen?

Kommentarer: Vi ændrer selv og grænsen for opstilling er 6 år. Omvendt er det vigtigt, vi husker at ændre, da opstillingssignaturen ellers indgår på etiketter (Marianne). Vi fjerner det ikke, men har egen delopstilling, idet børnebøger jo kan formidles anderledes, men OK at det er der (Annika). Delopstilling op til 7 år, og vi ser gerne en ny betegnelse fra 7 år og op efter (Henrik). Vi kunne også godt bruge billedbogsbetegnelse for voksne (Daniel).

Konklusion: Vi beholder *bi* indtil og overvejer behovet for en ny betegnelse(r).

4. Fiktive figurer (Line Jung Lindhard)

Præsentation af projekt: Emneindeksering af hovedkarakterer på fiktionsområdet

Slutbrugerne efterspørger materialer, der har en specifik hovedperson/figur i den gennemgående rolle, eller at det foregår i et bestemt univers. Hovedpersonen er en naturlig indgang til at søge alle materialer, som figuren optræder i uanset om det er i film, litteratur, spil og lyd, og inkarnationer over tid, fx Sherlock Holmes, der genoplives i nye fortællinger i forskellige formater. Logning af søgninger i bibliotek.dk viser, at langt over 10.000 søgninger i 2019 var identisk med navnet på en fiktiv figur.

Det er et problem, at dette behov ikke tilgodeses systematisk i dag og data fremgår somme tider af et titelement, somme tider i en note, i andre tilfælde slet ikke – det er derfor ret tilfældigt om og hvad, man får ved en søgning.

En systematisk registrering og indeksering af fiktive figurer som hovedpersoner vil gøre det muligt for brugere at fremfinde materialer, hvor en specifik figur fx Robin Hood, Lara Croft eller Kong Arthur er hovedperson eller omdrejningspunkt - på tværs af materialetyper og på tværs af tid – og på den måde hjælpe til at synliggøre bibliotekernes materialer. Vi vil udvælge 150 figurer inden for de nævnte materialetyper, som tager udgangspunkt i et fiktionsunivers. Vi vil udvælge fra DBC-poster, men også folkebibliotekernes fællesposter og BCI-poster på tværs af sprog. Selve projektet omfatter:

- Kuratering og retrospektiv registrering af poster
Kuratering og retrospektive registrering består af "manuel" identificering af relevante poster samt tilføjelse af opslag på den fiktive figurs navn som emneord (ligefrem form).
- Fremtidig praksisfastlæggelse
Den **fremtidige praksisfastlæggelse** skal beskrive procedurer for vedligeholdelse af området, herunder hvordan der kan etableres en systematisk opsamling ved nye relevante fiktive figurer, og sikre at brugere og biblioteker kan bidrage med ønsker og input til området.
Praksisfastlæggelsen omfatter ligeledes en opdatering af DBC's formatvejledninger til folkebibliotekerne, så de også selv kan bidrage med metadata til FBI fællesposter.
- Teknisk implementering
Den tekniske implementering omfatter implementering af nye søgeindekser samt reindeksering af posterne i Brønden.
Søgeindekserne er: em ke db ds

Projektet påbegyndes efter nytår og forventer at rulle poster ud løbende allerede i 1. kvartal, dog vil der først være solidt datagrundlag i 2. kvartal, ligesom vejledning og dokumentation forventes at blive offentliggjort i 2. kvartal.

Kommentarer:

Krimisiden (hovedpersoner) kan være kilde til inspiration og verifikation og VERA bør også inddrages, og i øvrigt skal fiktive figurer bruges i formidlingen lokalt (Daniel). Aalborg bruger den finske Boksampo https://www.boksampo.fi/sv/kulsa/http%253A%252F%252Fdata.kirjasampo.fi%252FabstractWork_6947266 og der må også gerne medtages tegneseriefigurer (Marianne). Et hurtigt opslag på Wikipedia på Batman viser kompleksiteten og udfordringen i opgaven: der er 13 former for Batman på 95 forskellige sprog (Kent).

5. Noterevisionsprojektet (især felt 504 + 512) (Hanne Lydom Thomsen)

Status på projektet, hvor vi kigger samlet på DBC's mange noter med henblik på at gøre dem mere brugervenlige og indbydende. Fx moderniserer og forenkler vi formuleringer samt giver flere søgemuligheder og skelner mellem noter rettet mod slutbrugere og noter, der kun har relevans for professionelle brugere/nationalbibliografi.

I august blev nye 504-noter indført, hvor "Kort om" delen fra materialevurderingen genbruges. Der lægges op til en foreløbig evaluering af den nye form og angivelsen af målgrupper i noten.

HLT fortalte ud fra PowerPoint (vedhæftet referatet) om DBC's noterevisionsprojekt:

På DBC har vi gennemgået alle vores notefelter og lavet en del ændringer. Disse ændringer bliver implementeret i tempi:

Felt 504 indholdsbeskrivende noter: Fra uge 36 2020 har vi genbrugt "Kort om" noterne fra materialevurderingerne på fag- og skønlitteratur, film og spil og selv lavet noter efter samme retningslinjer.

Felt 512 Note til beskrivelsen: ændringer indføres ved årsskriftet, dog ikke den nye opdeling i nationalbibliografiske og slutbrugernoter, hvor formatændringen skal godkendes og varsles.

Felt 502 Sprog/241 Originaltitel: Ændringerne træder i kraft, når formatændringen er godkendt og varslet.

Felt 530 Indholdsnote: Ændringerne træder i kraft, når formatændringen er godkendt og varslet.

Ændringerne i de resterende notefelter mangler endelig godkendelse og bliver indført i løbet af 1. halvår 2021, bl.a. er der et forslag om bortfald af felt 532 (litteraturhenvisninger + links).

Kommentarer:

Generelt var der tilfredshed med appel og vurdering i den nye form for 504-note ("Kort om" fra materialevurderingen), dog er der af og til for megen føleri i noterne. Også godt, at målgruppeemneordene nu har fået en mere fremtrædende plads og at formemneordene sættes i 666 *o. De "gamle" 504-noter gav et godt grundlag for relevansvurdering og det, der var søgbart fritekst i 504-noten (udarbejdet af DBC's indeksører) savnes, men der arbejdes med løsning på den problematik, fx ved at tilføje flere supplerende søgetermer (631-emneord). Katalogisatorer, der arbejder med lokalhistorisk litteratur ønsker fortsat, at der angives litteraturhenvisninger på artikelområdet (Marianne).

6. Evaluering af emnesøgninger (Karin Knudsen) Orientering om projekt

Projektet er godkendt af Prioriteringsudvalget i KOMBIT regi i 2020 og gennemføres 2021 i DBC.

Projektets resultat er en rapport der formidler analyseresultater og konklusioner som efterfølgende kan kvalificere beslutninger for fremtidige søgestrategier. Den videre udvikling kan både være indenfor søgeteknologi og datafremstilling.

Første skridt er at opbygge et testsæt som forskellige metoder evalueres mod.

Projektet har udpeget 3 prototyper der repræsenterer forskellige tilgange og datagrundlag:

1. Udvidet udnyttelse af eksisterende metadata, fx henvisninger og opløsning af sproglige sammensætninger
2. Sænkede fuldttekstindeksering (artikler fra Infomedia)
3. Maskinel emnebehandling – fx søgning på relaterede termer der ikke indgår i artiklen

Prototyperne evalueres manuelt for at afdække fordele og ulemper for de forskellige tilgange. Gode og dårlige søgeresultater analyseres.

De forskellige tilgange kan bruges i kombination, hvor der er potentiale.

Projektet inddrager eksterne til at vurdere rapportens metoder og fremstilling af analyseresultater/konklusioner.

7. Diverse selektions- og registrerings spørgsmål (Hanne Lydom Thomsen og Per Nonboe)

- Selektion af materiale, der indeholder beskrivelser af ulovlige forhold/aktiviteter
- Genre- og formbetegnelser (se bilag)
- Drama/skuespil (se bilag)
- Bogposter på udvalgte tematidsskrifter (se bilag)
- Note om trykfejl og manglende data (se bilag)

- Selektion af materiale ...: Hvis DBC umiddelbart kan konstatere, at indholdet beskriver aktiviteter, der er eller vil være ulovlige, skal vi så udelade materialet fra supplerende biblioteksdata og materialevurdering? Det konkrete eksempel var "Pothåndbogen" fra forlaget Memoris. Udvalget fandt, at det ikke er op til DBC at udøve censur – i sidste ende skal det suverænt være bibliotekerne, der skal beslutte sig for indkøb eller ej.
- Genre- og formbetegnelser: Fremgår nu af felt 666*o fremfor som det første i den indholdsbeskrivende note. Udvalget fandt, at der fortsat var visse fordele ved, at den indholdsbeskrivende note i 504 blev indledt med en genre- og formbetegnelse i de tilfælde, hvor genren/formen kunne tænkes at blive brugt til opstilling i bibliotekerne. DBC vil gerne se på, om det kan fremgå på anden måde end i 666*o. Udvalget så gerne flere forslag til genrer, også opstilling, og de må gerne forelægges og afprøves i SBD-udvalget. Umiddelbart var der forslag om Spænding og Erotik, men også krav om præcise definitioner på nye genrer.
- Drama/skuespil: Det blev besluttet at anvende dramatik som emneord på både børne- og voksenlitteratur.
- Tematidsskrifter: Der var overvejende stemning for, at DBC skal fortsætte med at oprette bogposter på de tre tilbageværende tematidsskrifter "Louisiana Revy", "Bionyt" og "0-14".
- Note om trykfejl og manglende data: Vi følger ikke reglerne, så det ville være logisk at lave det om, men vi beholder det som det er!

8. Opsummering og gruppering af jeres oplæg (jf. referat fra sidste møde)

Tænk venligst over de 5 mest vigtige initiativer vi umiddelbart bør kvalificere og arbejde videre med i udvalget på de kommende møder.

De nedenfor nævnte emner blev gennemgående nævnt af flere af udvalgets medlemmer:

- Minoriteter i bøger som emneord
- Flere indholdsfortegnelser
- Serier/flerbindsværker
- Specifikke/analytiske emneord
- Emnedata på e-ressourcer
- Forfattere i accessionsposter

- Referencehåndtering
- Præsentation i forhold til de data posterne indeholder

Herudover talte vi om brugen af IMS. Da DBC ikke har specielt kendskab til IMS lovede Daniel, at København gerne introducerer DBC-medarbejdere til IMS, således at vi kan få afdækket om brugen heraf afslører nye behov for metadata. DBC vil foreslå en prioritering af emnerne til næste møde, og der vil snarest blive indkaldt til møde(r) i 2021 (via doodle).

9. Eventuelt

Playstation5 som materialetype findes ikke pt., men Line fortalte, at den er på vej!

Elementer fra autoritetsposterne optræder (faust og link ind i DBC's pt. interne base), når man tager en post over i katalogiseringseditoren, men posten kan ikke gensesendes med disse data (Marianne) Det er en fejl. Dataene skal være fjernet af FBS-skabelonerne, da det pt. kun er DBC, der arbejder med autoritetsposter.

